

Doniyor Kitobi — Yuz Sakson Oltinchi

Paniumning Va'dasi: Oxirgi Muhrlanish va Yarim Tungi Nido Vahyi

Jeff Pippenger

2024-04-16

Daniel kitobining o'n birinchi bobidagi o'n uchinchi oyatdan o'n beshinchi oyatgacha bo'lgan, Respublikachi va Protestant shoxlar yettitadan bo'lgan sakkizinchi bo'lish jumboqini bajo keltiradigan tarix bo'lgan, Xudoning muhri yuz qirq to'rt mingning ustiga doimiy ravishda bosiladigan tarix bo'lgan va Yarim Tungi Faryod xabarining yetib kelishi tarixi bo'lgan Paniumda, ya'ni Kesariya Filipida, Masih O'zining oxirgi kunlardagi xalqiga bir va'da berdi.

Men ham senga aytaman: sen Butrussan, va Men O'z jamoatimni shu qoya ustiga quraman; va do'xax darvozalari unga qarshi ustun kelolmaydi. Men senga osmon shohligining kalitlarini beraman; va sen yerda nimani bog'lasang, u osmonda bog'langan bo'ladi; va yerda nimani yechsang, u osmonda yechilgan bo'ladi. Matto 16:18, 19.

2001-yil 11-sentabrda, Nyu-York shahrining qudratli binolari qulatilgan paytda boshlangan va tez orada keladigan yakshanba qonuni bilan yakunlanadigan muhrlash davri Alfa va Omega tomonidan belgilangan edi. Davrning eng so'nggi qismi uning eng birinchi qismini takrorlaydi. 2001-yil 11-sentabrda Rabbiiy O'z xalqini qadimiy yo'llarga qaytardi; o'sha yerda ular, boshqa haqiqatlar qatorida, xuddi shoh Yosiyo kunlarida topilganidek, "yetti zamon"ni kashf etdilar. So'ngra keyingi yomg'ir sepa boshladi va sajda qiluvchilarning ikki toifasini ajratib chiqargan sinov jarayoni boshlandi.

Habakkuk kitobining ikkinchi bobi ijro topishida, ikki muqaddas jadval topildi va o'sha tarixiy davrning bir timsoliga aylandi. Xuddi shuningdek muhim tarzda, Habakkuk kitobining ikkinchi bobidagi "munozara" boshlandi: keyingi yomg'ir metodologiyasi bo'lgan satr ustiga satr metodologiyasi bilan 1863-yildagi isyondan boshlab Adventizm tomonidan bosqichma-bosqich qabul qilib kelingan murtad protestantizm metodologiyasi o'rtasidagi qarama-qarshilik.

Iso O'zining oxirgi kunlardagi xalqiga "Shohlikning kalitlari"ni berishini va'da qildi; bu bilan U Yarim tun faryodi hamda Baland ovoz faryodining xabarini tanib olish, asoslash va e'lon qilish uchun zarur bo'lgan bashoratli kalitlarni o'z ichiga olgan, Muqaddas Kitobga asoslangan to'g'ri metodologiyani nazarda tutmoqda.

"Xudo bilan muloqotda bo'ladiganlar Solihlik Quyoshining nurida yuradilar. Ular Xudo huzurida o'z yo'llarini buzib, o'z Qutqaruvchisini sharmanda qilmaydilar. Samoviy nur ularning ustiga porlaydi. Ular bu yer tarixining nihoyasiga yaqinlashar ekanlar, Masih haqidagi va Unga taalluqli bashoratlar haqidagi bilimlari nihoyatda ortadi. Xudoning nazarida ular cheksiz qadr-qimmatga egadirlar; chunki ular Uning O'g'li bilan birlikdadir. Ular uchun Xudoning kalomi tengsiz go'zallik va latofatga egadir. Ular uning ahamiyatini ko'radilar. Haqiqat ularga ochib beriladi. Mujassam bo'lish haqidagi ta'limot mayin bir ziyo bilan o'raladi. Ular Muqaddas Yozuv barcha sirlarni ochadigan va barcha qiyinchiliklarni hal

qiladigan kalit ekanini ko‘radilar. Nurni qabul qilishni va nurda yurishni istamaganlar taqvodorlik sirini tushuna olmaydilar, ammo xochni ko‘tarib, Isoning ortidan borishga ikkilanmaganlar Xudoning nurida nurni ko‘radilar.” The Southern Watchman, 1905-yil 4-aprel.

Butrus tomonidan ifodalangan, ya’ni bir yuz qirq to‘rt ming bo‘lganlar — 2001-yil 11-sentyabrda yetib kelgan va hozir 2023-yil iyulidan beri takrorlanayotgan Laodikiyaga oid xabarni qabul qiladiganlardir. 1856-yilda yetib kelgan Laodikiyaga oid xabar “yetti vaqt” haqidagi orttirilgan bilim edi; va Masih o‘lik suyaklarni bir joyga to‘plab, so‘ngra ularga hayot baxsh etgach, ular uchinchi farishtaning Laodikiyalik harakatidan bir yuz qirq to‘rt mingning Filadelfiyalik harakatiga o‘tadilar. Bu o‘tish Masihning Kalomi orqali yuzaga keladi, chunki ular Uning Kalomi bilan muqaddas qilinadilar; Uning Kalomi esa “haqiqat”dir, va Uning Kalomi Uning Kalomini ochadigan “kalit”dir.

Filadelfiyadagi jamoatning farishtasiga yozgin: Muqaddas bo‘lgan, Haq bo‘lgan, Dovudning kalitiga ega bo‘lgan, ochsa hech kim yopmaydigan, yopsa esa hech kim ochmaydigan Zot shunday deydi: Ishlaringni bilaman. Mana, men oldingga ochiq eshik qo‘ydim, uni hech kim yopa olmaydi. Chunki sening kuching oz bo‘lsa-da, Mening kalomimni saqlading va Mening nomimni inkor etmadig. Vahiy 3:7–8.

“Qator ustiga qator” metodologiyasi — Masih O‘zining oxirgi kunlardagi xalqiga “darvozalar”dagi jangda va‘da qilgan kalitdir. “Darvoza” — bu jamoatdir.

Shunda Yoqub uyqusidan uyg‘ondi-da, dedi: Darhaqiqat, Egamiz bu joydadir; men esa buni bilmagan ekanman. Va u qo‘rqib, dedi: Bu joy naqadar dahshatlidir! Bu Xudoning uyidan boshqa narsa emas, bu esa osmon darvozasidir. Ibtido 28:16, 17.

Darvozalar oldidagi jang haqiqat bilan xato o‘rtasida yuz beradigan diniy janglarni ifodalaydi, Yunoniston dinining xatosi esa do‘zaxning darvozasidir, va murtad Laodikeya Adventizmi dini ham bir darvozadir. Laodikeya Adventist darvozasi Habakkukdagi bahs amalga oshadigan joyni ifodalaydi.

O‘sha kuni Sarvari Olam O‘z xalqining qoldig‘i uchun ulug‘vorlik toji va go‘zallik diademasi bo‘lur; hukm kursisida o‘tirganga adolat ruhi, jangni darvozagacha qaytaradiganlarga esa quvvat bo‘lur. Ammo bular ham sharob tufayli adashdilar, mast qiluvchi ichimlik sababli yo‘ldan ozdilar; ruhoniylar ham, payg‘ambar ham mast qiluvchi ichimlik tufayli adashdilar, sharobga g‘arq bo‘ldilar, mast qiluvchi ichimlik tufayli yo‘ldan ozdilar; vahiyda adashadilar, hukmda qoqiladilar. Chunki barcha dasturxonlar qusuq va ifloslik bilan to‘lib ketgan, toza joy qolmagan. U kimga bilim o‘rgatar? Kimga ta’limotni anglatadi? Sutdan ajratilganlarga, ko‘krakdan chiqarilganlarga emasmi? Chunki amr ustiga amr, amr ustiga amr; satr ustiga satr, satr ustiga satr; bu yerda ozgina, u yerda ozgina bo‘lmog‘i kerak. Zero U bu xalqqa duduqlanuvchi lablar va boshqa til orqali so‘zlaydi. U ularga shunday degan edi: “Mana dam olish — toliqqanga dam oldirishingiz mumkin bo‘lgan narsa; mana orom-baxshlik”; ammo ular tinglashni istamadilar. Shunday qilib, Egamizning kalomi ular uchun amr ustiga amr, amr ustiga amr; satr ustiga satr, satr ustiga satr; bu yerda ozgina, u yerda ozgina bo‘ldi, toki ular yurib, orqaga yiqilsinlar, chilparchin bo‘lsinlar, tuzoqqa tushsinlar va tutqun qilinsinlar.

Shuning uchun, ey Quddusdagi bu xalq ustidan hukmronlik qiluvchi masxarachi kishilar, Egamizning kalomini eshitinglar. Ishayo 28:5-14

Shohlikning kalitlari — Kalom tomonidan Xudoning oxirgi kunlardagi xalqiga berilgan Muqaddas Yozuvlar soʻzlaridir.

“Kalomda shunday haqiqatlar borki, ular qimmatbaho maʼdan tomirlaridek yer yuzasining ostida yashiringandir. Yashirin xazina uni izlab qidirilganda, konchi oltin va kumushni qidirgandek, topiladi. Xudoning Kalomining haqiqat ekanligining dalili Kalomning oʻzidadir. Muqaddas Yozuv Muqaddas Yozuvni ochadigan kalitdir. Xudoning Kalomidagi haqiqatlarning chuqur maʼnosi ongimizga Uning Ruhi tomonidan ochib beriladi.

“Muqaddas Kitob maktablarimizdagi talabalar uchun buyuk saboq kitobidir. U Odamning oʻgʻillari va qizlariga doir Xudoning butun irodasini oʻrgatadi. U hayotning qoidasidir; u bizga kelgusi hayot uchun shakllantirishimiz lozim boʻlgan xarakterni oʻrgatadi. Muqaddas Yozuvlarni tushunarli qilish uchun bizga anʼananing xira nuri kerak emas. Xuddi shuningdek, tush paytidagi quyosh oʻz ulugʻvorligini yanada oshirish uchun yerning lipillovchi mashʼal nuriga muhtoj, deb faraz qilishimiz mumkin boʻlganidek. Odamlarni xatodan saqlab qolish uchun ruhoniylar va voizning bayonotlari zarur emas. Ilohiy Vahiya murojaat qiluvchilar nurga ega boʻladilar. Muqaddas Kitobda har bir burch ravshan qilib koʻrsatilgan. Berilgan har bir saboq tushunarli. Har bir saboq bizga Ota va Oʻgʻilni ochib beradi. Kalom najot topish uchun barchani donishmand qila oladi. Kalomda najot ilmi ravshan ochib berilgan. Muqaddas Yozuvlarni tadqiq qilinglar, chunki ular qalbga soʻzlayotgan Xudoning ovozidir.” Testimonies, 8-jild, 157.

Masih oxirgi kun jamoatiga bergan kalitlar, ular Butrusga berilgan paytdagi kabi ayni qudratga egadir.

“Butrus jamoat imonining poydevori boʻlgan haqiqatni ifoda etgan edi, va endi Iso uni butun moʻminlar jamoasining vakili sifatida sharafladi. U dedi: ‘Senga osmon shohligining kalitlarini beraman; sen yer yuzida nimani bogʻlasang, osmonlarda bogʻlangan boʻladi; va yer yuzida nimani boʻshatsang, osmonlarda boʻshatilgan boʻladi.’”

“‘Osmon Shohligining kalitlari’ Masihning soʻzlaridir. Muqaddas Yozuvning barcha soʻzlari Unikidir va shu yerda nazarda tutilgandir. Bu soʻzlar osmonni ochish va yopish qudratiga egadir. Ular odamlarning qanday shartlar asosida qabul qilinishi yoki rad etilishini eʼlon qiladi. Shunday qilib, Xudoning kalomini vaʼz qiluvchilarning ishi hayotdan hayotga eltuvchi xushboʻy hid yoki oʻlimdan oʻlimga eltuvchi hid boʻlur. Ularning missiyasi abadiy natijalar ogʻirligi bilan yuklangandir.” The Desire of Ages, 413.

Uning soʻzlari orqali namoyon boʻladigan qudrat, insonlar qoʻliga topshirilganda, Uning kalomida belgilangan tamoyillarga asoslanadi. Ehtimol, eng sodda va, balki, eng teran tamoyil shuki, haqiqat ikki kishining guvohligi asosida qaror topadi.

“Jamoatda paydo boʻlgan yana bir ogʻir yovuzlik shundan iborat ediki, birodarlar bir-birlariga qarshi sudga murojaat qilar edilar. Imonlilar orasidagi kelishmovchiliklarni hal etish uchun moʻl-koʻl choralar koʻrilgan edi. Masihning Oʻzi bunday ishlar qanday tartibga solinishi

kerakligi haqida aniq ko'rsatma bergan edi. «Agar birodaring senga qarshi gunoh qilsa», deb maslahat bergan edi Najotkor, «borib, uning aybini o'zing bilan uning o'rtasida yolg'iz ayt; agar u seni eshitsa, birodaringni yutib olgan bo'lasan. Ammo agar u eshitmasa, o'zing bilan yana bir yoki ikkita kishini ol, toki ikki yoki uch guvohning og'zi bilan har bir so'z tasdiqlansin. Agar u ularni ham eshitishni rad etsa, jamoatga ayt; agar jamoatni ham eshitishni rad etsa, u senga butparast va boj yig'uvchi kabi bo'lsin. Sizlarga chinini aytayin: yer yuzida nimani bog'lasangiz, osmondagi ham bog'langan bo'ladi; yer yuzida nimani yechsangiz, osmondagi ham yechilgan bo'ladi». Matto 18:15–18.” Havoriylarning ishlari, 304.

Yuz qirq to'rt ming kishining Yarim tun faryodi paytida muhrlanadigan davriga doir kamida uchta geografik guvohlik mavjud. Yarim tunda yangragan faryod paytida moyni qo'lga kiritish uchun endi juda kech ekanini yodda tutgan holda, biz Exeter lager yig'inining geografik guvohligi Xudoning oxirgi kunlardagi xalqi qaysi nuqtada muhrlanishini tasvirlab berishini ko'ramiz; shuningdek, o'sha haqiqat Qaysariya Filippi geografiyasi orqali ham, Doniyor kitobining o'n birinchi bobi o'n uchinchi–o'n beshinchi oyatlaridagi Paniy jangining guvohligi orqali ham ifodalanganini ko'ramiz. Ehtimol, bu uch guvohni geografik deb atash bir oz noaniqdir, biroq men bu atamani qo'llayapman, chunki Exeter va Qaysariya Filippidagi manzaraning tarkibiy qismi, shubhasiz, geografiyadir. Iso Butrusni yuz qirq to'rt ming kishi oxirgi kunlarda o'zlarini topadigan bashoratli geografiya ichiga joylashtiradi. So'ng U amr beradi.

Va Men senga Osmon Shohligining kalitlarini beraman; sen yer yuzida nimani bog'lasang, osmonlarda bog'langan bo'ladi; va yer yuzida nimani yechsang, osmonlarda yechilgan bo'ladi. Shundan keyin U shogirdlariga, O'zining Iso Masih ekanini hech kimga aytmalikni qattiq tayinladi. O'sha vaqtdan boshlab Iso shogirdlariga O'zining Quddusga borishi, oqsoqollar, bosh ruhoniylar va kotiblar tomonidan ko'p azoblar chekishi, o'ldirilishi va uchinchi kuni qayta tirilishi kerakligini ko'rsata boshladi. Shunda Butrus Uni chetga olib, tanbeh bera boshladi va dedi: “Hazr etmasin, yo Rabbiy; bu Senga aslo bo'lmaydi.” Ammo U o'girilib, Butrusga dedi: “Orqamga o't, shayton; sen Menga vasvasasan; chunki sen Xudoning narsalarini emas, balki insonlarning narsalarini o'ylaysan.” Matto 16:19–23.

“Exeter” so'zi Angliyaning Devon grafligidagi bir shaharning nomidir. Uning etimologiyasi Qadimgi ingliz tiligacha borib taqaladi; o'sha tilda u “Exanceaster” yoki “Execestre” deb atalgan. Bu nom Qadimgi ingliz tilidagi “Exe” (shahar joylashgan Exe daryosiga ishora qiladi) va “ceaster” (“Rim qal'asi” yoki “devor bilan o'ralgan shahar” degan ma'noni anglatadi) so'zlaridan kelib chiqqan, deb hisoblanadi. Shunday ekan, “Exeter” either “Exe daryosi ustidagi qal'a”ni, yoki “Exe daryosi bo'yidagi devor bilan o'ralgan shahar”ni anglatadi. Milleriylar tarixida Yarim tun faryodining kelishi va bajo bo'lishi bilan bog'liq geografiya Muqaddas Ruhning to'kilishini ifodalovchi suv mavjud bo'lgan bir joyni, shuningdek, Xudo butun dunyoga xabarni e'lon qilish uchun bir lashkarni ko'targan nuqtani ko'rsatadi; Oq opa-singil bizga bu xabar “suv to'lqini” kabi ketganini bildiradi. Suv to'lqini shunchaki daryo suvi emas, balki nihoyatda kuchaytirilgan suvdur.

Millerchilar tarixi o'nta bokira haqidagi masalning amalga oshishi edi, va qachonki bir yuz qirq to'rt ming muhrlash vaqtining xulosasiga olib kelinsa, ular muhrlash vaqtining boshida aniqlangan yo'l belgilarini, shuningdek Exeter lager yig'ini tarixini takrorlaydilar. Sinov xabari bilan bir

farishta tushib keladi, va bu xabar yeyilishi talab etiladi. O'sha xabar asoslar sari yetaklaydi hamda ikki toifani Leviticus yigirma olti dagi "yetti vaqt" bilan yuzlashtiradi. U Iso Masihning Vahiyini ham o'z ichiga oladi; bu Vahiy Butrus tomonidan, ilohiy ramz kaptar shaklida tushib kelganida, Isoning Masih sifatida moylanganini qabul qilish tarzida ifodalanadi, bu esa 2001-yil 11-sentabrni timsollaydi. U Isoning Xudoning ilohiy O'g'li ekanini anglashni ham, shuningdek, Isoning O'zining ilohiy zotiga qulagan insoniyatning tanasini qabul qilgani bois, U Inson O'g'li ham ekanini ham o'z ichiga oladi.

Bu haqiqatlar, 2001-yil 11-sentabrdan keyin bo'lgani kabi, ikki toifa sajda qiluvchilarni yuzaga keltiradi. Bu ikki toifa Exeter lager yig'inida namoyon bo'lgan edi, chunki o'sha lager yig'inida Watertowndan bo'lgan, Samuel Snow orqali taqdim etilgan Yarim Tun Nidosi xabarini rad etgan bir guruh tomonidan bir chodir tiklangan edi. Ular qalbaki yig'inlar o'tkazdilar; bu yig'inlar shu qadar baland va hissiyotga berilgan ediki, Snow yig'inlarining rahbarlari ularning oldiga borib, ovozlarni pasaytirishlarini aytdilar. Lager yig'inida ikki toifa oshkor bo'ldi, va ikkalasi ham o'zlarini suv bilan bog'liq deb e'tirof etdilar, ammo ulardan biri qalbaki edi va moysiz bo'lgan nodonlarni ifodalar edi. Exeter chodiridagi guruh shahar bo'lgan lashkar edi, u ayni vaqtda bir qal'a ham edi, chunki ular Yarim Tun Nidosi xabari paytida qudratli bir lashkar sifatida tiriltiriladigan Hizqiyolning o'lik, quruq suyaklarini timsollashtirar edilar.

Bu ikki toifa namoyon bo'ladigan tarixda Butrus ikkala toifani ham ifoda etgan. Uning Isoni Masih va Xudoning O'g'li deb tan olgan e'tirofi Muqaddas Ruhning ilhomi bilan yuzaga kelgan edi, chunki Masih unga ochiq aytgan edi: "Buni senga et bilan qon ayon qilgani yo'q, balki osmondagi Otam ayon qildi." So'ng Iso shogirdlariga xoch haqida xabar berganida, o'sha lahzada Muqaddas Ruhning ta'sirisiz qolgan Butrus Masihni chetga olib, "Uni koyiy boshladi va dedi: Sendan yiroq bo'lsin, Yo Rabbi; bu senga aslo bo'lmaydi. Lekin U o'girilib, Butrusga dedi: Yo'qol ko'zimdan, shayton; sen Menga vasvasasan, chunki sen Xudoning ishlarini emas, insonlarning ishlarini o'ylaysan."

Butrusning hissiy jo'shqini Samuel Snow Yarim tun faryodi xabarini taqdim etayotgan paytda Watertowndagi chodirda yuz berayotgan hissiy sajda bilan muvofiq edi. O'sha darajada Butrus bir yuz qirq to'rt ming orasida bo'lishga nomzod bo'lganlarni ifodalaydi. O'sha nomzodlar moyga ega bo'lgan bir toifani ifodalaydi; bu moy Muqaddas Ruhdir, u xabardir va u fe'l-atvordir; boshqa toifa esa moyga ega emas. Kesariya Filippi voqealari manzarasida Masih "Quddusga borishi, oqsoqollar, bosh ruhoniylar va kotiblardan ko'p azob chekishi, o'ldirilishi va uchinchi kuni qayta tirilishi kerakligini" ochib bera boshladi.

O'sha voqealar xochda haqiqatan ham bajo bo'lganida, shogirdlarning hafsalasi pir bo'lishi — Sister White 1844-yil 22-oktabrdagi hafsalapirlikni, shuningdek ibroniylarning Qizil dengizdan o'tish paytida, Fir'avn lashkari ularni quvib yaqinlashib kelayotgan va oldilarida dengiz suvlari turgan vaqtdagi hafsalapirlikni tasvirlash uchun qo'llagan tarixdir. Bu guvohliklarning barchasi yaqin orada keladigan yakshanba qonunini ko'rsatadi, va Doniyor o'n birinchi bobining o'n uchdan o'n beshinchi oyatlarigacha bo'lgan qismining vahiy qilinishi o'sha yakshanba qonuniga olib boradigan voqealarning guvohligini taqdim etadi. Shunday qilish bilan ular, shuningdek, "Doniyor bashoratining oxirgi kunlarga taalluqli qismi"ni ham ifodalaydi.

Biz bu tadqiqotni keyingi maqolada davom ettiramiz.

“Turlar va antiturlarni sinchiklab o‘rganish shunday xulosaga olib keldiki, Masihning xochga mixlanishi Isroilga berilgan yillik marosimlar turkumida Fisih qo‘zisi so‘yilgan ayni kunda sodir bo‘lgan. Kaforat kunida timsollangan muqaddasxonani poklash marosimi ham — yettinchi oyning o‘ninchisi kuniga to‘g‘ri keladigan o‘sha hodisa — xuddi shuningdek, timsolda nishonlangan yilning ayni kunida sodir bo‘lishi kerak emasmi? (qarang: *The Great Controversy*, 399). Bu, Musoning vaqt hisobi bo‘yicha haqiqiy hisobga ko‘ra, 22-oktabrga to‘g‘ri kelardi. 1844-yil avgust oyining boshida, Nyu-Hempshir shtatining Ekseter shahrida bo‘lib o‘tgan lager yig‘inida, bu qarash ilgari surildi va u 2300 kun haqidagi bashoratning amalga oshish sanasi sifatida qabul qilindi. Matto 25:1–13 dagi o‘n bokira qiz haqidagi masal alohida ahamiyat kasb etdi — kuyovning kechikishi, nikohni kutayotganlarning kutishi va mudrash, yarim tunda yangragan nido, eshikning yopilishi va hokazo. Masihning 22-oktabrda kelishi haqidagi xabar “yarim tun nidosi” nomi bilan mashhur bo‘ldi. “‘Yarim tun nidosi’, — deb yozgan Ellen White, — ‘minglab imonlilar tomonidan e‘lon qilindi.’ U yana shuni qo‘shimcha qildi:”

“‘[Yettinchi oy] harakati toshqin to‘lqindek mamlakat bo‘ylab swept. Shahardan shaharga, qishloqdan qishloqqa va chekka qishloq joylarga u kirib bordi, toki Xudoning kutayotgan xalqi to‘liq uyg‘onmaguncha.—Buyuk Kurash, 400.’”

Xabarning qanday tezlik bilan tarqalganini L. E. Froom tomonidan iqtibos keltirilgan yozuvchilar tasvirlab beradilar:

“Bates Exeter xabarining ‘go‘yo shamol qanotlarida uchgandek’ tarqalganini qayd etgan. Erkaklar va ayollar temiryo‘l va suv orqali, dilijans va otlarda, kitoblar va gazetalar bog‘lamlarini olib, ularni ‘kuz barglaridek mo‘l-ko‘l’ tarqatib shoshildilar. White shunday degan edi: ‘Oldimizdagi ish shu keng maydonning har bir qismiga uchib borish, ogohlantirish ovozini yangratish va uxlab yotganlarni uyg‘otish edi.’ Wellcome esa bu harakat to‘g‘on qo‘yib yuborilgan suvlar kabi otilib chiqqanini qo‘shimcha qiladi. Pishib yetilgan don dalalari o‘rilmay tik holda qoldi, va to‘liq yetilgan kartoshkalar yerda kovlanmay qoldi. Rabbimizning kelishi yaqin edi. Endi bunday yerga oid narsalar uchun vaqt yo‘q edi.—*The Prophetic Faith of Our Fathers*, Vol. IV, p. 816.

“Harakatning guvohi va ishtirokchisi sifatida, Ellen White shiddat bilan jadallashib borayotgan ishning xususiyatini shunday tasvirlagan:

«Imonlilar o‘zlarining shubha va sarosimalari bartaraf etilganini ko‘rdilar, umid va jasorat esa ularning qalblariga jon bag‘ishladi. Bu ish, Xudoning Kalomi va Ruhi boshqaruvchi ta’sirisiz insoniy hayajon bo‘lganida har doim namoyon bo‘ladigan o‘sha ifrotlardan xoli edi.... U har bir asrda Xudoning ishini belgilab turadigan xususiyatlarni o‘zida mujassam etgan edi. Unda jo‘shqin ekstaz quvonchi kam edi, ammo buning o‘rniga qalbni chuqur tekshirish, gunohni e’tirof etish va dunyodan voz kechish bor edi. Rabbii bilan uchrashishga tayyorgarlik ko‘rish iztirob chekayotgan ruhlarning yuki edi....»

“‘Havoriylar davridan buyon yuzaga kelgan barcha buyuk diniy harakatlar ichida, 1844-yil kuzidagi harakat qadar insoniy nomukammallikdan va Shaytonning hiylalaridan xoli bo‘lgani

yo‘q. Hatto hozir ham, ko‘p yillar o‘tganidan keyin [1888], o‘sha harakatda ishtirok etgan va haqiqat poydevori ustida sobit turganlarning barchasi o‘sha muborak ishning muqaddas ta‘sirini hanuz his qiladilar va uning Xudodan bo‘lganiga guvohlik beradilar.—O‘sha manba, 400, 401.”

“Mamlakat bo‘ylab yoyilib, minglab insonlarni Ikkinchi Advent birodarligiga jalb etayotgan ishning dalillariga, hamda turli jamoatlardan bo‘lgan qariyb ikki yuz nafar xizmatkorning xabarni yoyishda birlashganiga qaramay, [Qarang: C. M. Maxwell, Tell it to the world, 19, 20-betlar.] protestant jamoatlari umuman olganda uni rad etdilar va Masihning tez orada kelishiga bo‘lgan ishonchning yoyilishiga yo‘l qo‘ymaslik uchun o‘z ixtiyorlaridagi barcha vositalardan foydalandilar. Hech kim jamoat ibodat xizmatida Isoning tez orada kelishi umidi haqida gapirishga jur‘at eta olmas edi, biroq bu hodisani kutayotganlar uchun ahvol butunlay boshqacha edi.”

“Ellen White bu qanday bo‘lganini bayon qilgan:

“Har bir lahza menga qadrli va nihoyatda muhim bo‘lib tuyulardi. Biz abadulabad uchun ish qilayotganimizni his etardim, beparvo va qiziqishsiz bo‘lganlar esa eng katta xatar ostida ekanini anglar edim. Mening imonimga hech narsa soya solmas edi, va men Isoning qimmatli va‘dalarini o‘zimga qilib qabul qilardim....

“Qalblarni sinchiklab tekshirish va kamtarona e‘tirof bilan biz ibodat ila kutish vaqtigacha yetib keldik. Har tong biz hayotlarimiz Xudo oldida to‘g‘ri ekanining dalilini qo‘lga kiritishni eng birinchi vazifamiz deb hisoblardik. Agar muqaddaslikda ilgarilamayotgan bo‘lsak, albatta orqaga ketayotgan bo‘lishimizni angladik. Bir-birimizga bo‘lgan qiziqishimiz ortdi; biz ko‘p ibodat qildik, bir-birimiz bilan va bir-birimiz uchun.”

“Biz Xudo bilan muloqot qilish va Unga iltijolarimizni taqdim etish uchun bog‘lar va daraxtzorliklarda to‘planar edik; Uning tabiiy yaratilari qurshovida bo‘lganimizda, Uning huzurini yanada ravshanroq his qilardik. Najot quvonchlari biz uchun yegulik va ichimligimizdan ham ko‘ra zarurroq edi. Agar bulutlar ongimizni to‘siq qo‘ysa, Rabbimiz tomonidan qabul qilinganligimiz haqidagi ong ularni tarqatib yubormaguncha, biz na dam olishga, na uxlashga jur‘at etardik.—James White va Ellen G. White‘ning Hayot Lavhalari (1880), 188, 189.” Arthur White, Ellen White Biografiyasi, 1-jild, 51, 52.